

Målnummer:	UM6237-24	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2024-12-17		
Rubrik:	Ett förordnande som offentligt biträde för en förvarstagen person omfattar även åtgärden att överklaga ett beslut om kroppsvisitation enligt 11 kap. 9 § utlänningslagen.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 27 § rättshjälpslagen (1996:1619)• 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde• 11 kap. 9 § och 18 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• MIG 2009:18• MIG 2020:13		

REFERAT

Migrationsverket förordnade i april 2024 EB som offentligt biträde för en utlänningsärendet om verkställighet av ett beslut om utvisning, men endast i fråga om förvar. Den 6 maj 2024 beslutade Migrationsverket att EB:s klient skulle kroppsvisiteras, efter att klienten tagit emot ett besök i förvarets lokaler. Beslutet överklagades till migrationsdomstolen med biträde av EB som också yrkade ersättning för sitt arbete.

Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen (2024-05-07, ordförande Krantz), avslog överklagandet och avvisade EB:s yrkande om ersättning. Som skäl för att avvisa yrkandet om ersättning angav migrationsdomstolen följande. EB har varit förordnad som offentligt biträde för klaganden i fråga om förvar. Migrationsdomstolen bedömer att förordnandet inte omfattar frågan om kroppsvisitation.

EB överklagade migrationsdomstolens dom och yrkade att Migrationsöverdomstolen skulle bevilja honom i migrationsdomstolen yrkad ersättning. Han förde fram bl.a. följande. Beslut om kroppsvisitation är ett led i förvarstagan och får därför anses omfattas av förordnandet. Kroppsvisitation är en integritetskränkande åtgärd och det finns behov av ett offentligt biträde för att ta till vara klientens rättigheter.

Justitiekanslern motsatte sig inte bifall till överklagandet och förde fram bl.a. följande. EB:s biträde vid överklagandet av beslutet om kroppsvisitation skulle kunna anses ingå i det uppdrag som följer av hans förordnande som offentligt biträde i fråga om förvar. För det talar Migrationsöverdomstolens tidigare praxis och den omständigheten att beslutet om kroppsvisitation är av inskränkande karaktär och kan överklagas. Det finns möjligen systematiska skäl som talar för ett mer restriktivt synsätt än det hittillsvarande. Enligt andra författningar kan beslut fattas om åtgärder av inskränkande art för den enskilde utan att det finns någon rätt till offentligt biträde, exempelvis fängelselagen (2010:610) och lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård. En tolkning som innebär att förordnandet inte ska omfatta beslut av inskränkande karaktär under förvarsplaceringen skulle alltså harmoniera bättre med vad som i rättsordningen föreskrivs i liknande situationer.

Sveriges advokatsamfund som getts tillfälle att yttra sig i målet förde fram bl.a. följande. Ett beslut om kroppsvisitation kan inte ses isolerat från förvarsbeslutet utan har, i likhet med ett beslut om avskiljande och placering samt beslut om övervakat besök, ett sådant samband med den rättsliga angelägenhet i vilken det offentliga biträdet är förordnad att det bör omfattas av uppdraget. En advokat har också en lagstadgad skyldighet att iakttä god advokatsed. Det innebär att advokaten ska visa trohet och lojalitet mot klienten, tillvarata sin klients intressen på bästa sätt och bevaka dennes rätt i ärendet. Att under aktuella förutsättningar inte biträda klienten vid ett överklagande av beslut om kroppsvisitation, vilket innebär ytterligare en inskränkning för den förvarstagne, skulle alltså kunna strida mot god advokatsed och undergräva klientens förtroende för advokaten. Ersättning för vidtagna åtgärder bör därför beviljas.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2024-12-17, Eriksson, L Axelsson och Furberg, referent / föredragande Kessler Gustafsson), yttrade:

1. Det målet gäller

Frågan i målet är om ett förordnande som offentligt biträde för en förvarstagen person omfattar överklagande av ett beslut om kroppsvisitation.

2. Rättslig reglering

Av 11 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716) framgår att om det finns skälig misstanke att en utlänning som hålls i förvar bär på sig något som utlänningen inte får inneha enligt 8 § eller enligt narkotikastrafflagen (1968:64), får utlänningen kroppsvisiteras för kontroll av detta.

Migrationsverkets beslut om kroppsvisitation får enligt 14 kap. 10 § utlänningslagen överklagas till en migrationsdomstol.

Av 18 kap. 1 § första stycket 4 utlänningslagen framgår att ett offentligt biträde ska förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, dock endast när det gäller fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § och utlänningen hållits i förvar sedan mer än tre dagar.

Av 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde framgår att bestämmelserna om ersättning till rättshjälpsbiträde i bl.a. 27 och 28 §§ rättshjälpslagen (1996:1619) ska tillämpas även i fråga om ett offentligt biträde. Ett rättshjälpsbiträde har enligt 27 § rättshjälpslagen rätt till skälig ersättning för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Enligt 28 § samma lag fastställs ersättning till ett rättshjälpsbiträde i samband med att den rättsliga angelägenheten avgörs genom dom eller beslut eller när rättshjälpsärendet avslutas på något annat sätt.

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

Migrationsöverdomstolen har i rättsfallen MIG 2009:18 och MIG 2020:13 slagit fast att ett förordnande som offentligt biträde för en person som hålls i förvar omfattar – utöver själva frågan om förvar – även beslut om avskiljande och placering i häkte samt beslut om övervakat besök. Det saknas anledning att behandla åtgärder som vidtas av ett offentligt biträde vid överklagande av beslut om kroppsvisitation annorlunda än beslut om avskiljande och placering eller beslut om övervakat besök.

Ett beslut om kroppsvisitation har alltså ett sådant nära samband med frågan om förvar, att åtgärder i samband med ett överklagande av ett sådant beslut ska anses ingå i ett offentligt biträdes uppdrag. EB är därför berättigad till ersättning för sitt arbete. Det saknas skäl att visa målet åter till migrationsdomstolen för prövning av med vilket belopp ersättning ska beviljas. Den begärda ersättningen är skälig. Överklagandet ska därför bifallas.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens dom i den del den avser ersättning till offentligt biträde och beviljar EB ersättning med 2 871 kr, varav 2 297 kr för arbete och 574 kr för mervärdesskatt.

Sökord:

Litteratur:
